

Teie 09.03.2025

Kesk-Saaremaa Kihelkonnakogu
ks.kihelkonnakogu@gmail.com

Meie 15.05.2025 nr 13-3/1107-2

Vastuskiri

Täname, et esitasite oma seisukohad Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu trassi asukoha alternatiivide kohta.

Hetkel oleme Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu koostamise etapis, mille käigus kaalutakse tulevasele elektriliinile erinevaid võimalikke asukohti. Selleks, et oleks võimalik asukohti omavahel võrrelda ja tagada kõigile huvitatud isikutele ja laiemale avalikkusele tõhusad võimalused kaasa rääkida, on esialgsed alternatiivsed asukohad avalikustatud.

Tulenevalt planeeringumenetluse vältel täpsustunud asjaoludest ja trassialternatiivide kohta esitatud suurest hulgast ettepanekutest planeerida Saaremaale üks õhuliin esitas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Elering ASle ettepaneku kaaluda võimalusi Saaremaale kahe õhuliini asemel ühe rajamiseks.

Elering ASi põhjendatud hinnangust selgub, et arvestades planeeringu eesmärki ja kaaludes võimalikke riske muuhulgas varustuskindluse tagamisega on võimalik planeeringu eesmärke saavutada ka ühe 330-kilovoldise liiniga. See tähendab, et Saaremaale ning ranniku uue alajaama ja Lihula uue alajaama vahele planeeritakse üks 330 kV liinikoridor. Õhuliini trassikoridori laiuseks planeeringus jääb 140 m, maakaabli trassikoridori laiuseks 20 m ja merekaabli trassikoridori laiuseks 432 m. Tegelik ruumivajadus saab olema väiksem, sest planeeringu käigus arvestatakse laiemate koridoridega, et projekteerimisel oleks võimalik asukohta täpsustada.

Olete kirjjas viidanud „Saaremaa põlisrahvale“. Juhime tähelepanu, et sellist etnilist/kultuurilist rühma ei ole rahvusvaheliselt põlisrahvana tunnustatud ning meie hinnangul ei vasta Saaremaa elanikud ka sisuliselt põlisrahva kriteeriumitele. Vastavalt ÜRO poolt avaldatud materjalile (https://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/5session_factsheet1.pdf) ei ole rahvusvahelistes õigusaktides esitatud küll „põlisrahva“ definitsiooni, ent on välja kujunenud kriteeriumid, millest lähtuvalt on võimalik põlisrahvaid määratleda.

Esiteks, üks olulisemaid kriteeriume on, et tegemist oleks inimeste järeltulijatega, kes asustasid teatud piirkonda ajal, mil sinna saabusid erineva kultuurilise või etnilise taustaga inimesed (kolonistid, asustajad vms). Kogu põlisrahvaste seisundi määratlemise ning nende kaitse eesmärk laiemalt on selliseid inimrühmi kaitsta riigis domineeriva, alale hiljem saabunud inimrühma eest. Saaremaad ei ole erinevalt nt Põhja-Ameerikast või Skandinaavia põhjaosast (mida asustavad põlisrahvana tunnustatud saamid) ei koloniseeritud ega sinna ulatuslikult asustatud teisest

rahvusest/kultuurist inimesi. Samuti ei ole saarlasi ajalooliselt ülejäänud Eesti elanikkonna poolt süsteemselt alla surutud ega diskrimineeritud nende päritolu tõttu ning seda ei tehta enesestmõistetavalt ka tänapäeval.

Lisaks eeltoodule ning soovile määratleda ennast põlisrahvana, peaks põlisrahva moodustavad inimesed olema ka säilitanud alale hiljem saabunud kolonistidest või asustajatest selgelt erinevaid (traditsioonilisi) sotsiaalseid, majanduslikke või poliitilisi süsteeme, selgelt eristuvat keelt, kultuuri ja/või usundit ning moodustama ühiskonnas mitte-dominantse (ja eristuva) inimrühma. Kuigi paljudele Saaremaa elanikele võib omistada teatud regionaalset murrakut ning piirkondlike erisustega traditsioone, ei ole need siiski sedavõrd erinevad teistest Eesti piirkondade eripäradest, et saarlasi saaks pidada eraldiseisvaks inimrühmaks, mis vääriks kaitset põlisrahvana. Vastupidisel juhul võiks suuremat osa Eesti elanikest pidada ühe või teise Eesti piirkonna põlisrahvaks (sama kehtib ka suurema osa teiste Euroopa riikide, nt Saksamaa või Itaalia suhtes). Sedavõrd lai lähenemine põlisrahvaste mõistele oleks vastuolus põlisrahvaste mõiste sisu ja eesmärgiga ning õõnestaks nende inimrühmade kaitset, kes põlisrahvastena seda tõepoolest väärivad ja vajavad (nt Soome-ugri rahvad Vene Föderatsiooni aladel).

Kuivõrd antud juhul konventsioon ei kohaldu, siis ei ole käesolevas planeeringumenetluses asjakohane arvestada ka põlisrahvaste kaitseks sätestatud kohustustega. Küll aga arvestame planeeringumenetluses Teie poolt väljendatud seisukohaga, mis vastandub Eesti-Läti neljanda elektriühenduse rajamisele.

Ühtlasi juhime tähelepanu, et hetkel on käimas planeerimisprotsess ning täpsustamisel on visandatud trassikoridoride alternatiivid, mida omavahel võrreldakse ja mille erinevaid mõjusid hinnatakse (sotsiaalsed, majanduslikud, kultuurilised ja keskkonnamõjud). Trassialternatiivide valimisel soovime võimalusel vältida metsamaad ning proovime kasutada võimalikult palju olemasolevaid trasse, et oleks võimalikult väike mõju inimestele ja looduskeskkonnale. Alternatiivide võrdlemisel on sisendiks ka Teie poolt esitatud informatsioon. Uuringute läbiviimise, alternatiivide võrdlemise ja mõjude hindamise tulemusel selgitavad eksperdid välja sobivaima trassikoridori alternatiivi, mis selgub eeldatavasti järgmise aasta alguses. Sobivaima trassikoridori planeeringulahendust tutvustatakse avalikul väljapanekul ja arutelul, mille toimumisest teavitame nii personaalselt kui ka avalike infokanalite kaudu.

Eesti-Läti neljas elektriühendus loob eeldused Eesti taastuvenergia ekspordiks ja sobivas turuolukorras soodsa elektrienergia impordiks ning tugevdab riigi energiajulgeolekut. Lisaks loob see ühendus tugevama seose Saaremaa ning Mandri-Eesti ja Läti võrkude vahel. Saaremaa ühendus loob Saaremaal täiendavaid võimalusi.

Planeeringuala ja trassialternatiividega saab tutvuda [kaardirakenduses](#), mida jooksvalt täiendatakse.

Lisateave, sh korduma kippuvad küsimused (KKK) ja info selle kohta, kuidas toimitakse erakinnistut läbiva elektriliini valituks osutamise korral, on selgitatud planeeringu kodulehel: [Eesti-Läti neljas elektriühendus | Riigiplaneering](#).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Tiit Oidjärv

valdkonnajuht, osakonnajuhataja ülesannetes

Monika Korolkov

+372 5884 7055 monika.korolkov@mkm.ee